

Een weekje Texel met twee heel bijzondere vondsten
of: 'Hoe ik weer in Sinterklaas ben gaan geloven'

Fig. 1. De Tuintjes, Texel, gezien vanaf de vuurtoren bij De Cocksdorp. Foto Sytske Dijkse/Foto Fitis.

R.W.B. (Bob) Bruins

A week on the isle of Texel with two finds that strengthened my belief in Santa Claus

Summary

In 2015 the author spent a week on the Wadden island Texel (province of North-Holland), with the primary intention to attend the arrival of (the Dutch) Santa Claus on the island on November 21. Next day, during a walk on the beach a fish crate was found with on the algae-overgrown inside a small, white shell which later turned out to be *Similipekten similis* (Laskey, 1811). As far as known this species was found only twice before on the Dutch coast. In the same week a young, sinistral specimen of *Radix balthica* (Linnaeus, 1758) was collected in De Tuintjes, a place where also in 2005 two sinistral specimens of this species had been found. These finds have strengthened the author's belief in the clemency of Santa Claus.

Inleiding

Een vreemde ondertitel, zo lijkt het. Maar het begon met een vraag van twee van mijn kleinzoons, waarvan er één nog een fervent aanhanger van Sint Nicolaas was. Of opa zin had om de goedheiligman mee te gaan verwelkomen bij zijn aankomst in Oudeschild op 21 november 2015. Er werd een weekeindje Texel in het vooruitzicht gesteld en opa zou opa niet zijn als hij daar geen oren naar had. Sterker nog: opa knoopte er nog een midweekje aan vast.

De aankomst van de Sint was abominabel. Op het moment dat hij aanmeerde begon het te stormen met natte sneeuwbuien, zo erg dat de meeste ouders met hun kinderen niet wisten hoe snel ze van de kade moesten weggomen. Sneu voor de Sint, hetgeen ik hem later in Den Burg ook zei. Dat zal wellicht de reden zijn geweest dat hij later in de week twee bijzondere verrassingen voor me in petto had.

De eerste: een Kleine glasmantel *Similipekten similis* (J.C. Laskey, 1811) op het strand

De eerste verrassing kwam al de volgende dag. Mijn vrouw Tiny en ik maakten een lekkere wandeling vanaf paal 28 bij de Krim over het strand naar de monding van de Slufter, om via de binnenzijde van het duin langs de Palenbol weer terug te lopen. Het was koud en het waaide hard, zodat er op het strand niet veel te zoeken viel. Behoudens dat je het als verwoed verzamelaar natuurlijk niet kan laten om allerlei aangespoelde voorwerpen even te inspecteren. Het leverde onder andere een paar jonge Wijde mantels *Aequipekten opercularis* en Dekschelpen *Heteranomia squamula* op.

Ter hoogte van paal 26 lag een grote, plastic viskrat op het strand. Deels rood met blauw geveerd, die gelet op de tekst van Franse origine moest zijn. Van binnen was het ding sterk met wier begroeid. Inspectie leek aanvankelijk niet veel op te

Fig. 2. Ter hoogte van paal 26 lag een grote, plastic viskral op het strand. Deels rood met blauw geveerd, die gelet op de tekst van Franse origine moest zijn.

leveren. Een klein wit schelpje, waarvan ik aanvankelijk dacht dat het een *Heteranomia* zou zijn. Toch maar veilig gesteld. Het bleek later een vondst van heb ik jou daar te zijn, namelijk een gaaf doubletje van een Kleine glasmantel.

Aan de hand van een eigen gemaakt, niet zo fraai fotootje en mijn daarbij gegeven omschrijving bevestigde Henk Dijkstra mijn determinatie. Het is niet de eerste keer, dat deze soort in Nederland is gevonden, maar het is wel even zoeken naar eerdere vermeldingen. Uit de gegevens van de Stichting ANEMOON blijkt dat de heer Spaink in 1952 een vondst van een levend exemplaar heeft gemeld dat was aangespoeld op Terschelling. Aanvankelijk benoemd als *Pecten hyalinus*, maar bij nader inzien gedetermineerd als *Similipecten similis*.

De tweede vondst is mij door Rien de Ruitter gemeld uit het

gegevensbestand van de Strand Werk Gemeenschap. Het betreft een beschadigd klepje dat eind 1983 door Sietske Dijkse is aangetroffen in een op het strand van Texel gevonden teerbal.

Ondanks dat dit soortje nauwelijks van het strand bekend is, is het grappig vast te stellen dat het al wel een Nederlandse naam heeft gekregen, nl. de 'Kleine glasmantel'. Het blijft uiteraard een grote zeldzaamheid voor onze kust, zeker als het een bijzonder gaaf exemplaar betreft. Fig. 3 toont een foto van het door mij gevonden schelpje.

De tweede: een linksgewonden *Radix balthica* (Linnaeus, 1758)

De volgende vondst is van een heel andere aard en luistert naar de bekende Nederlandse naam "Ovale poelslak". Op zich een

Fig. 3. Kleine glasmantel *Similipecten similis* van het strand van Texel. Foto Jan Johan ter Poorten. Maatstreep is 1 mm.

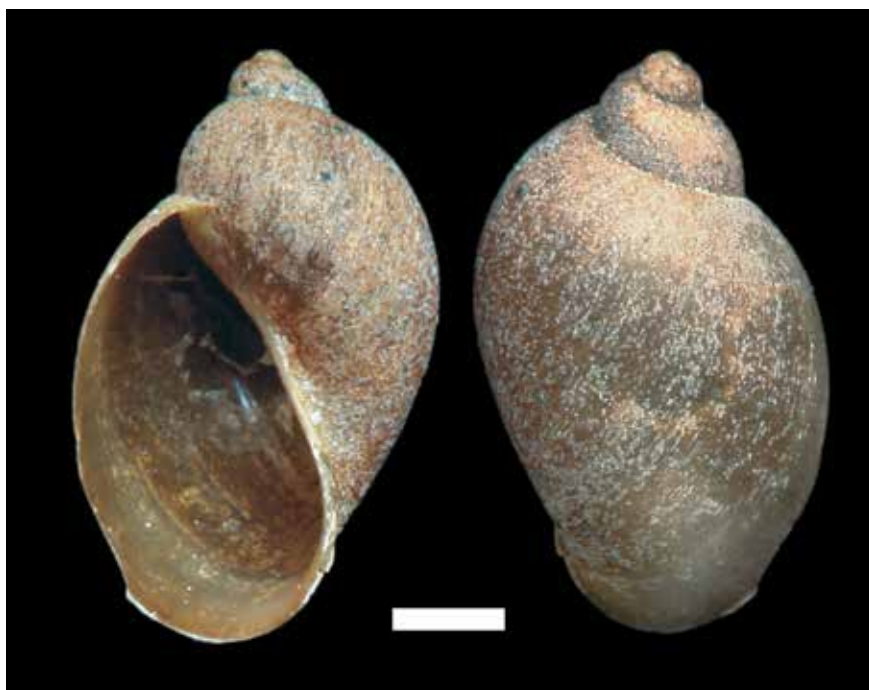

Fig. 4. Linksgewonden, juveniel exemplaar van de Ovale poelslak *Radix balthica* uit de Tuintjes, Texel. Foto Jan Johan ter Poorten. Maatstreep is 1 mm.

veel voorkomende zoetwaterslak. Niets bijzonders... behalve als hij linksgewonden is.

De Sint had hem verstoppt op een plaats, waar hij wist dat ik zou gaan zoeken: namelijk in een gebiedje bij de vuurtoren van De Cocksdorp dat "De Tuintjes" wordt genoemd. Vroeger hadden de vuurtorenwachters daar wat volkstuintjes waar ze wat groenten verbouwden, vandaar. Tussen de Tuintjes en de in het duin gelegen vakantieboerderij Sebastopol liggen nog wat kleine weilandjes in het duin. De kleine slootjes wateren af in een soort poeltje aan de rand van het gebied.

Op 25 april 2005 had ik in dat poeltje twee linksgewonden exemplaren van de Ovale poelslak gevonden. En als er twee exemplaren te vinden zijn zitten er meer, denk je dan. Telkens als ik op Texel ben inspecteer ik deze plek. Elk jaar zonder resultaat. Het biotoop was door schouwing zelfs al een keer bijna helemaal verloren gegaan.

Maar de aanhouder wint. Op 25 november 2015 bemonsterde ik het gebied weer en verzamelde ik ook in een van de slootjes die door de weilandjes lopen, vlakbij het poeltje, vele tientallen halfwas exemplaren van de Ovale poelslak. Sinterklaas had aan mij gedacht, want het monster bevatte ditmaal weer een linksgewonden exemplaar, al was het onvolgroeid (fig. 4).

Dat ik nu een derde exemplaar in dit kleine gebiedje heb gevonden, roept uiteraard vragen op. Een onderzoek naar het hoe en waarom ligt nu wel een beetje voor de hand.

Dankwoord

Aangezien ik zelf niet over goede fotoapparatuur beschik heeft Jan Johan ter Poorten voor mij voor de bijgevoegde afbeeldingen gezorgd. Waarvoor bij deze nogmaals dank. Uiteraard ook dank aan Henk Dijkstra voor de bevestiging van mijn determinatie van de Kleine glasmantel en aan Rien de Ruiters en Sylvia van Leeuwen voor het opdiepen van eerdere waarnemingen van het strand.

Geraadpleegde bronnen

- HUBER, M., 2010. Compendium of Bivalves. – Conchbooks, Hackenheim.
- JANSEN, E.A., 2015. Veldgids Slakken en mossels - land en zoetwater. – KNNV Uitgeverij, Zeist.
- STICHTING ANEMOON. www.anemoon.nl.
- STRAND WERK GEMEENSCHAP. Register van Het Zeepaard. www.strandwerkgemeenschap.nl.

Adres van de auteur

r.w.b.bruins@ziggo.nl